COMUNICAT

privind prioritățile pentru finanțarea predictibilă a cercetării, evaluarea performanței științifice, publicarea responsabilă și consolidarea excelenței științifice în România

Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS) s-a reunit, **în data de 15 octombrie 2026, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca**, într-o ședință de lucru dedicată principalelor provocări și oportunități ale sistemului național de cercetare, precum și evoluțiilor politicilor europene în domeniul cercetării și inovării.

Întâlnirea, organizată în format hibrid, a reunit membri ai CNCS și ai comisiilor de specialitate, reprezentanți ai autorităților și instituțiilor responsabile de finanțarea cercetării, ai universităților, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare și institutelor Academiei Române, oferind un cadru de dialog asupra priorităților strategice ale cercetării românești. La reuniune au participat reprezentanți ai conducerii Universității Babeș-Bolyai, ai Autorității Naționale pentru Cercetare și ai UEFISCDI.

Discuțiile au evidențiat necesitatea unei abordări coerente și pe termen lung a politicilor de cercetare, bazate pe **finanțare adecvată și predictibilă, evaluarea calitativă a performanței științifice, integritate academică și susținerea noilor generații de cercetători**.

1. Finanțarea cercetării și participarea României la programele europene

Un prim subiect al reuniunii l-a reprezentat viitorul finanțării cercetării și inovării în Uniunea Europeană, în contextul propunerilor Comisiei Europene privind următorul Cadru Financiar Multianual. Au fost analizate oportunitățile și provocările pentru cercetarea românească, inclusiv importanța continuării mecanismelor europene de tip *Widening Participation and Spreading Excellence*, destinate reducerii decalajelor de performanță și consolidării capacităților de cercetare.

CNCS consideră esențială menținerea și consolidarea acestor mecanisme în viitoarele programe europene, astfel încât instituțiile și cercetătorii din România să beneficieze de oportunități reale de participare și dezvoltare a excelenței științifice. Totodată, CNCS subliniază necesitatea creșterii investițiilor publice în cercetare, atât la nivel național, cât și european.

În plan național, o prioritate o reprezintă creșterea alocărilor bugetare către cercetare, în acord cu angajamentele asumate de către statul român, atât față de comunitatea științifică, cât și față de Uniunea Europeană, asigurarea predictibilității competițiilor de proiecte, continuității finanțării și a unor rate de succes care să stimuleze participarea la competiții și să permită valorificarea potențialului mediului academic românesc.

În acest context, CNCS solicită creșterea resurselor alocate competițiilor de proiecte de cercetare exploratorie (PCE), proiectelor pentru tinere echipe de cercetare (TE) și proiectelor postdoctorale (PD), precum și stabilirea unui calendar multianual transparent al competițiilor.

2. Rolul CNCS în elaborarea politicilor naționale de cercetare

Un moment important al reuniunii l-a constituit consultarea cu reprezentanții instituțiilor de cercetare și ai universităților din Cluj-Napoca privind rolul CNCS și al altor consilii consultative în fundamentarea politicilor publice pentru cercetare. Dialogul a evidențiat importanța implicării active a comunității științifice în definirea priorităților de finanțare, a mecanismelor de evaluare și a instrumentelor de monitorizare a performanței.

Printre direcțiile de acțiune identificate se numără dezvoltarea unui mecanism unitar la nivel național de raportare a rezultatelor cercetării, care să reducă sarcinile administrative și să permită o analiză coerentă și transparentă a rezultatelor obținute prin finanțare publică. De asemenea, a fost evidențiată necesitatea consolidării finanțării accesului la literatura științifică și la bazele de date internaționale, inclusiv prin susținerea continuă a programului ANELIS, infrastructură esențială pentru desfășurarea cercetării competitive.

3. Cercetarea cu dublă utilizare și responsabilitatea comunității științifice

Reuniunea a inclus o prezentare și o dezbatere privind cercetarea cu dublă utilizare (*dual-use research*), temă de importanță crescândă în contextul evoluțiilor geopolitice și al politicilor europene de securitate și inovare. Discuțiile au subliniat necesitatea unei mai bune înțelegeri a implicațiilor etice, juridice și de securitate a cercetărilor ale căror rezultate pot avea atât aplicații civile, cât și utilizări în domenii sensibile.

CNCS consideră importantă dezvoltarea unei culturi a responsabilității în cercetare, care să încurajeze inovarea și colaborarea internațională, cu respectarea principiilor etice și a cadrului de reglementare aplicabil.

4. Evaluarea adecvată a rezultatelor cercetării și elaborarea unui Ghid de publicare științifică responsabilă

Unul dintre subiectele centrale ale reuniunii l-a reprezentat necesitatea modernizării practicilor de evaluare a performanței științifice, **inclusiv prin elaborarea și implementarea unui sistem și a unor principii de evaluare asemănătoare pentru toate domeniile științifice**, precum și promovarea unei culturi a publicării responsabile. Membrii CNCS au evidențiat limitele evaluării bazate predominant pe indicatori scientometrici cantitativi și necesitatea unei abordări care să acorde prioritate **calității, originalității, relevanței și impactului real al rezultatelor cercetării**.

În acest sens, au fost discutate principiile promovate de *Coalition for Advancing Research Assessment* (CoARA), care susțin evaluarea calitativă, contextualizată și utilizarea responsabilă a indicatorilor scientometrici.

CNCS își propune elaborarea unui **Ghid de cercetare și publicare științifică responsabilă**, destinat în special cercetătorilor aflați la începutul carierei, dar util întregii comunități academice în concordanță cu practicile existente la nivel internațional, precum și

considerând discuțiile pornite la nivel național (de ex. de Academia Română, Universitatea Babeș-Bolyai etc.).

Ghidul va urmări promovarea bunelor practici privind:

- alegerea responsabilă a revistelor și editurilor științifice și identificarea practicilor editoriale înșelătoare;
- respectarea integrității cercetării, a eticii publicării și a regulilor privind autoratul științific;
- utilizarea responsabilă a indicatorilor scientometrici, evitând reducerea performanței la numărul publicațiilor sau la prestigiul revistei;
- recunoașterea diversității rezultatelor cercetării, inclusiv date, software, metodologii și alte contribuții relevante;
- aplicarea principiilor științei deschise și ale managementului responsabil al datelor;
- utilizarea transparentă, etică și responsabilă a instrumentelor de inteligență artificială în activitatea de cercetare și în redactarea publicațiilor științifice.

Prin această inițiativă, CNCS urmărește să contribuie la dezvoltarea unei culturi academice în care integritatea, rigoarea și contribuția științifică autentică să primeze în fața presiunii de a publica exclusiv pentru îndeplinirea unor indicatori cantitativi.

5. Competițiile naționale de proiecte și îmbunătățirea proceselor de evaluare

În ultima parte a reuniunii, membrii CNCS și experții comisiilor de specialitate au analizat experiențele rezultate din procesul de depunere a propunerilor de proiecte în cadrul competițiilor PCE, TE și PD 2026, precum și etapele următoare ale procesului de evaluare. Au fost discutate dificultățile întâmpinate de comunitatea științifică, necesitatea clarificării și aplicării unitare a criteriilor de eligibilitate, precum și importanța unor proceduri de evaluare transparente, echitabile și predictibile. CNCS reafirmă că evaluarea proiectelor trebuie să urmărească în primul rând calitatea științifică, originalitatea și fezabilitatea propunerilor, în condițiile respectării cerințelor prevăzute de documentele competițiilor.

6. Direcții prioritare pentru perioada următoare

În urma dezbaterilor, CNCS a stabilit o serie de priorități în activitatea sa în perioada următoare:

1. Susținerea creșterii și predictibilității finanțării cercetării și a ratelor de succes în competițiile naționale.
2. Promovarea intereselor cercetării românești în contextul viitorului Cadru Financiar Multianual european și al mecanismelor Widening Participation.
3. Elaborarea unui Ghid de cercetare și publicare științifică responsabilă, cu accent pe sprijinirea tinerilor cercetători.
4. Elaborarea în comun cu celelalte consilii consultative și Academia Română a unui sistem unic de evaluare pentru toate domeniile științifice, astfel încât să fie eliminate diferențele existente în prezent în folosirea indicatorilor științifici și a categoriilor de livrabile luate în considerare.
5. Promovarea reformei evaluării cercetării, în acord cu principiile CoARA și cu utilizarea responsabilă a indicatorilor scientometrici.
6. Încurajarea utilizării responsabile a inteligenței artificiale și a respectării principiilor etice în cercetare.
7. Susținerea accesului la resurse informaționale științifice prin consolidarea finanțării ANELIS.
8. Consolidarea dialogului cu comunitatea științifică și cu instituțiile responsabile de elaborarea și implementarea politicilor de cercetare.

9. Organizarea periodică a unor întâlniri cu comunitatea științifică în principalele centre academice din România.

CNCS consideră că dezvoltarea unui sistem de cercetare competitiv și sustenabil presupune nu doar creșterea resurselor financiare, ci și consolidarea încrederii în procesele de evaluare, recunoașterea excelenței științifice și promovarea unei culturi a responsabilității academice.

Consiliul Național al Cercetării Științifice